

Szerkesztőségi iroda:

Rimaszombat, temető-utca 12. sz. Ide intézendő a lap szellemi részét érdeklő minden közlemény és levelezés.

Bérmentelen levelek nem fogadtatnak el.
Kéziratok nem adatnak vissza.

Előfizetési díj:

Egész évre 4 frt.
Fél évre 2 frt.
Negyed évre 1 frt.
Egyes szám ára 10 kr.

GÖMÖR-KISHONT.

VEGYES TARTALMU HETILAP.

MEGJELENIK MINDEN HÉT VASARNAPJÁN.

Kiadó-hivatal:

R-szombat, Losonczy-utca 24. sz. **Rábely Miklós** könyvnyomdájában. — Ide intézendők a kiadóhivatalt illető előfizetési pénz-, hirdetésnyilvánter- és felzárkólások.

Hirdetési díj:

Egy négyhasábos pe-itsor terfoglata 5 kr.
Bélyegdíj: minden beiktatás után 30 kr.

Nyilvántér:

Egy sor 20 kr.

Előfizetéseket elfogad: A „Gömör-Kishont“ kiadóhivatala Rimaszombat Losonczy-utca 24. sz., nemkülönben minden hazai postahivatal. Az előfizetések legzélszerűbben posta-utalvány útján eszközölhetők. — **Hirdetéseket** csak a kiadóhivatal vesz fel.

Még egyszer a nőnevelésről.

(Levél a szerkesztőhöz)

A „Gömör-Kishont“ mult heti számának vezérezikírója foglalkozott a vallás- és közoktatásügyi miniszternek az összes hazai lapokat bejárt azon éles bírálatával, melyet a felsőbb leányiskolák írásbeli dolgozatairól nyilvánított. A mindnyájunkat közelebről érdeklő ügy fontosságánál fogva megengedi t. Szerkesztő ur, hogy e kérdéshez magam is hozzá szóljak.

A mindennapi élet küzdelmeibe elmerült ember szellemi dolgokkal csak akkor foglalkozik, ha reális ügyei engedik, — ebből azt következtetem, hogy értelmiségünk legnagyobb része annyira igénybe van véve, hogy a szellemiekre gondolni egyáltalán nincs ideje, — mert máskülönben nem magyarázhatom meg magamnak azt a közönyt, melynek sziklájába e lapok hasábjain megpendített üdvös intézmények megvalósítására törekvő eszmék hétről-hétre ütköznek. Ez a sors fenyegeti körünkben a nőnevelést is.

Vezérezikíró keresi azon okokat, melyek a miniszter éles bírálatát eredményezték s azt hiszi, hogy ez okokat legfőként a családban, részleg pedig magokban a tanintézetekben megtalálta. Nincs okom czikkirő felfedezésének alaposságában kételkedni; mert következtetése pszichológiai alapon nyugszik s annak igazságában kellő megfontolás után megnyugodhatunk, — legalább annyiban, hogy a baj egyik fő-oka csakugyan a leány gyermeknek a szülővel, tanítóival s egyáltalán a nagy közönséggel való viszonyában rejlik. Ezen társadalmi műveltségünk mai álláspontján nem segíthetünk, de mindenesetre törekednünk kell arra, hogy e viszony az udvariaság korlátai között annyira megszoríttassék amennyire a nevelés első törvényei megkívánják.

Tagadhatatlan az, hogy a miniszter erős kifejezéseket használt, de az is tagadhatatlan, hogy volt rá oka; mert ha szétnéznünk társadalmunkban a modern francia, vagy amerikai nő típusát nálunk nem találjuk meg, — a miben a magam részéről semmi különöst nem találok, amennyiben a magyar faji jelleg minden vonása lényegesen különbözik az indógermántól s nőinket külföldi minták szerint átalakítani annyi volna, mint

faji, helyesebben nemzeti vonásaiból kivetköztetni. Erre pedig nem törekedhetünk nemesak ősi patriotismusunknál fogva, hanem azért is, mert oly erős nemzeti vonásokkal felruházott népet, mint a magyar, jellegéből kiforgatni nem is lehet. Öltözékeinkben, szokásainkban lehetünk tökéletes francziák, a magyar tudományosság versenyezhet a némettel, de érzelmeinkben keletiek vagyunk s azok is maradunk, — mivel, hogy ez nem is rossz. A miniszter mégis azt szeretne volna, hogy azok a kérdéses írásbeli dolgozatok egy bizonyos általános magas színvonalon álljanak; de a mily méltánylandó e törekvés, oly annyira kételkedünk annak sikerében. Mert e lapok mult heti számának vezérezikírójának állításához, hogy a leánynevelés hiányai a nők társadalmi helyzetében keresendők, részemről még azt is hozzá csatolnám, hogy a magyar nő saját fájában hordja mindazon akadályokat, melyek magasabb kiképzetésének gátjai.

Az országos nőképző-egyesület közgyűlésén özv. Veres Pálné is foglalkozott e kérdéssel. Azt állítja, hogy a „leányok oktatása nem vezetettik elég tudományos komolysággal. Hasonlítsuk csak össze egy-egy gimnazialis fiú növendéknek logikus ismeretét egy leányéval, a kinél az oktatás többnyire már a negyedik polgári osztálylyal, sőt néha már a harmadikkal be is van fejezve. Az eredmény oly szellemi műveltség, a mely ezen megnevezést alig érdemli.“

Ime egy illetékes szó ép azon részről, melyet a miniszter bírálati első sorban érdekel. Ott, hol az anyagi és szellemi erő egyáltalán nem hiányoznak arra, hogy a nőnevelés a leszigorubb paedagogiai követelményeknek megfeleljen!

Mit szóljanak a vidéki kisebb városok, hol sem az állam, sem a képviselő testületek a nőnevelést nem tekintik első rangu kultur-tényezőnek?

Pedig a kérdéshez előbb-utóbb hozzá kell szólaniok, még pedig oly alakban, hogy az megoldást nyerjen.

Azt hiszem, hogy a nőegyesületek lendíthetnének valamit a dolgon, mert az ő ügyöket illeti első sorban. Készségesen elismerjük, hogy áldásos működést fejtenek ki azon a téren, melyen tevé-

kenységüket legsikeresebben érvényesíthetik; az árvák gvámolítása szent és magasatos ügy. De mennyivel elismerésre méltóbb volna tevékenységük akkor, ha a nőnevelés ügyeért is buzgólkodnának s oda terelnék a dolgot, hogy az állam és község együttesen városunkban egy felsőbb leányiskolat teremtené, mert a fennálló felsőbb leányiskola magánintézet, s abban csak kevesen nyerhetik kiképzetésüket, — de mi lesz akkor, ha ez a magánintézet is megszűnik? Hová küldjük leányainkat...? Cincinnatus.

Egyről-másról.

Az igaz esutorás-kebelt semmi sem bánthatja olyan érzékenyen, mint ha lépten-nyomon kénytelen hallgatni a meg nem érdemlett gancsolást, mely a szőke Rima partján épült kis város gazdasági, ipari és főleg társadalmi fejlődésének ugynevezett lassúsága miatt szakadatlanul ismételtetik azok részéről, a kik rangjukon alólinak tartják, hogy Rimaszombat érdekeivel szolidaritást vállaljanak.

Sokszor feltettem már magamban, hogy elmondom egyszer e lapok hasábjain azt, a mit mindenki tapasztalhatott, ki az utóbbi tíz évet Rimaszombatban töltötte el; — s most, a mikor szünetlenül hallok összehasonlítgatni Rimaszombatot Béccsel, Berlinnel, csakugyan alkalmasnak látom az időt arra, hogy néhány pillantást vessék szanaszét a Rima partján.

Legelőször is, a ki mindenáron akadékoskodni akar, okvetetlen nagy elmaradottságnak fogja találni, hogy nálunk a főtér „még most sem“ oly szép, mint a berlini „unter der Linden“; — s a Széchenyi-kert még maig sincs annyira rendezve, mint a bécsi „Stadtpark“ vagy a „Prater“. Hát hiszen ez tökéletesen igaz uraim, hanem a mint más országok hason népességű és terjedelmű városai épen ennyire vannak hátra (sőt inkább) a világvárosok mögött, ez épen olyan természetes, mint az, hogy mikor a trónörökös finom gorgonzolát izel, akkor a kir. szemléshelyettes jelölt vagy a részvénytársaság dijnoka csak nehéz illatu kvarglit haraphat.

* * *

T Á R C Z A.

A limburgi pohárnok.

(Ballada.)

Fenn, a limburgi várban
Egy nemes gróf lakott,
A kit vendége otthon
Soh' sem találhatott, —
Bolyongva szeretszójel,
Erdőbe' bérézeken,
Zápor' viharba', utján
Fel nem tartá mi sem.

Vadbőrből volt ruhája,
Fején vadász főveg
Vad tollakkal, vadásznak
Nagyon is illik ez.
Egy esobolyó bükkfából
Függött le oldalán,
Deli alak, ha lépett:
Rengett a föld nyomán.

Szolgák, eselédi bőven,
Izmos derék tova,
Gyalog járt mégis, azt, ezt
Egyként otthon hagyta.
Egy jó vadászgerely volt
Minden kísérete
Min a bérezi folyókon
Merészen átszöke.

Történt: a német császár,
Egy Hohenstaufi:
Nagy kísérettel egykor
Vadászni szálla ki,
S ott egy szarvasnőt mig
Úzne mohón, vakon,
Vad rengetegbe tévedt
Járatlan utakon.

Holott megállá végül
Hűvös forrás felett,
Tarka virágesoportok
Diszíték a helyet.
Magát, hogy földre dobna
Dél-álmot élvező,
Megesörren a tilosba,
S a gróf lép im elő.

Pirongatózva kel fel,
„Nos, itt találkozom
Köborló szomszédommal,
Ki futja udvarom.
Aki miatt az erdőt
Kell bolyganom ihol,
Erővel fognom el, vagy
Fel nem lelem sehol.“

Hogy a gróf önfeledten
Földre ereszkede,
S vadászgerelyét mellé
A földbe szúrta be.
A császár két kezével
Megkapta azt nyelen:
„E gerely zálogul ma
Lakomba jó velem.“

Hasznát veszem bizonynyal,
Reá rég vágytam én,
Fogadd, legyen helyette
Legjobb lovam eserém,
Bűn lenne ily nemest, ki
Körömbe s a csatán
Jobb kezem lesz, az erdőt
Büjkálni hagyni tán.“

„Uram császár megengedj
De sért engeru szavad,
Add vissza gerelyem, s hagyd
Hadd legyen én szabad.“

Lovam van én nekem, hát
Köszönöm a tied,
Harez-paripát megülni
Beteg vagyok s öreg.“

„Eh! mit vitázom én, mit
Veled kevély bohó,
Oldaladon ha ott függ
A bükkfa esobolyó.
Szomjassá tett a hajtás
Enyhíteni szomjamat,
Nos ezimbora e forrás-
Vizből jobb innom adj.“

Felugrik nyomba a gróf
S öblítve poharát
Csordultig tölti azt, s a
Császárnak nyújtja át.
S im, mintha a legjobb bort
Nyújtotta vón' neki:
A hűsítő italt ez
Mohón üríti ki.

Mig tettetett mámorral
Nyujt a grófnak kezét,
Szól: „ki pohárt öblítél
Szinültig töltve ezt,
Hogy enyhe italodból
Ajkam hűs esepet itt,
E percztől birodalmi
Pohárnokom vagy itt.“

Uhland után:

Borsody Béla.

A Rimaszombathy-család.

Magyarország családai között a Szombathy-család kétféle előnevet használt. Az egyik Cseh-Szombathy-nak hivatta magát, a másik Rima-Szombathy-nak; azonban igen könnyen feltehető, hogy egy és

Tíz évvel ezelőtt a mostani állapotokhoz képest Rimaszombát csak falu volt. E rövid idő alatt fél Magyarországon egyetlen hasonló város sem tett ily óriási haladást. Szerencsés geographiai viszonyok nélkül, s szerencsétlen vasúti politikája dacára saját becsületességének és szorgalmának segítségével óriási lépéseket tett a vagyonosodás, a kultura és a társadalmi élet terén. Földmives iskolát létesített Kuricezon, méntelep Szabadkán, — földbirtokot vásárolt, vendéglőt restaurált, kövezetet épített, tereit befásítottja, gyönyörű parkját rendbehozta, főgymnasiuma, megyei kórháza, törvényszéki palotája e város nélkül ma sem léteznék; keresztül vitte a tagosítást; katonaságot hozott, hogy a kereskedelmet emelje, s számára kaszárnyákat, istállókat építtetett, tűzoltóságot szervezett s e mellett ezeket meg ezeket adott ki, idegen érdekkörök jótékony céljaira — — tíz év alatt.

Hát e haladás tekintetében senkinek sincs joga és oka szemrehányást tenni, de viszont türelmesen kell fogadnia a városi előljárásságnak is, ha valamely kérdés megoldásánál alapos és megérvelt ellenzésre talál. Ilyen ellenzéssel fogadja mindenki a Losonezi-utca hosszában most épülő nyílt esaternát. Hát hiszen uraim, az egészségtelen kigőzölgéseknek éppen azon a helyen már csak elegendő tanyája volt maga a sodoma-patak is, mi szükség van arra a nyílt esaternára, mely egy utca sőt egy egész város rész levegőjét, fogja megfertőzve tartani állandóan!

Már ilyet csakugyan nem csinálnak Kis-Bürgözdön sem!

* * *

No de ha romlott lesz a levegő s a jó egészség megszűnik dühöngeni: itt marad az utolsó vigasz, a kórház. Talán az ujjbkkori alakításaink közül egy sem fejlődött annyira, s szükségességét és humanitikus rendeltetését egy sem bizonyította be oly fényesen mint ez intézet, mely négy évi fennállása alatt ezer meg ezer szenvedőnek szolgált és szolgál menhelyül.

Csak egy rövid — nagyobbára rideg számokból álló füzetke ad hirt meggyenk e kitünő intézetéről ez idén is, nem nagyhangu dicsekedéssel, hanem positiv számadatokkal mutatva ki a kórház 1887. évi nemes munkálkodását.

Erdemes elolvasni, legalább a folyton elégedetlenkedőknek eszükbe fognak jutni a Rimaszombatnál nagyobb városok, hol kórházak min-esenek, vagy ha vannak, a miennkel össze nem hasonlíthatók.

* * *

A mi azonban a hét legjelentékenyebb újdonsága, az a bagó-harez, mely a Tisza Kálmán jóvoltából egy pár millió embert fog megfosztani legkedvesebb élvezetétől. Junius 1-től kezdve ismét feljebb srófolták az adóprést olyanformán, hogy a szivarok és dohányok árát felemelték. „Sunt certi denique fines . . .“ excellentiás ur! ennek a boszantó szivar- és dohány-ügynek még kellemetlen lehet a füstje nemsokára!

* * *

Es itt azután meg is szűnik a zsurnalistai jókedv. Ki az ördögnek volna kedve firkálni tovább, ha megszokott pipáját vagy szivarját ohajtja s nem veheti elő! Kuricezon a földmives iskola

ugyanazon eredetű mind a kettő, dacára annak, hogy amaz Pozsonyvármegyében, különösen Nagy-Szombatban volt honos; emez pedig majd Zemplénben: Tarczalon majd Szabolcsban, meg Erdély bércei közt.

Tudtommal a család Székes-Fehérváron még él. Eredetét a XVI. század elejéig vissza lehet vezetni. Nevezetesen Benedictus de Rimaszombath tagja volt a krakkai magyar burzának, a hol tíz évre rá egy „Joannes de Rimaszombath“ fordul elő az egyetem évkönyveiben.

De nemcsak a krakkai főiskola növendékei közt fordulnak e város nevével elnevezett növendékek, hanem 1529-ben a bécsi egyetemen bizonyos „Emericus de Rima-Zambath“ már ily czímmel emlegettetik: „Scholaris sub nobilium statusibus non comprehentis“; majd 1551-ben a wittenbergi egyetemen hasonlóképen egy Imre „Emericus“ Zombatinus Hungarus, talán megkülönböztetésül magyar, mivel ugyanott erdélyi ifjak is elegendő számmal jártak, s a következő évszázadban is volt ott egy „Mihael“ Rimaszombathinus Hungarus 1658. nov. 1-én jegyezve be, a kinek neve után ezen szót irták: hogy „gratis“ azaz hogy el voltak engedve a tanulással meg az ellátással járó költségei.

A XVII. század ezen a Mihályon kívül István és Márton ref. lelkészek neveit tartotta fenn, habár feltehető, hogy találkoztak igen sokan, a kik részint itthon, részint külföldön végezték iskoláikat; tanárkodtak és lelkészi teendőket végeztek, azonban az is lehetséges, hogy nem egy és ugyanazon család tagjai voltak, csak mint földiek vették fel a rimaszombati elnevezést.

Mind a két ref. lelkésznek emlékezetét Szirmay: „Notitia topogr. polis C. Zempleniensis.“ Buda 1803. című művéből ismerjük. Az előbbiről a 254. lapon ez áll: Primus sub revolutione Boeskaiana Ujhelinum inductus Helv. confessionis minister Andreas Sárossy successores in functione habuit 1639. Valent. Géressy, Michael Kapossy, Steph. Rimaszombathy, az utóbbira nézve pedig a 150 lapon „Anno 1684. Tökölus autem 40 vasa

majálisán mulattunk muli vasárnap, junius 9-én meg Tiszolezon lesz magyar műkedvelő előadás. A ki még egyebet is akar tudni a világ haladásáról az olvassa el a „Magyar Állam“-ot, s a ki nem tudja, hogy mit csináljon vetésével, a nagy szárazság miatt kérdezze meg a megyei hivatalos gazdasági tudósítót. Krix—Krax.

A népfölkelő tisztí kijelölésre megkövetelt föltételek.

Azon tekintetből, hogy a népfölkelő tisztí (tisztviselői) helyekre kijelöltek számában időnkint bekövetkező fogyatékokat a szükséghez képest pótolni lehessen, a népfölkelésre szóló 1887. évi XX. t.-cz. 9. § a és a népfölkelő tisztí kijelölésre önként jelentkező állampolgárokkal követendő eljárást a folyó évre, valamint a jövőre nézve is következőleg szabályozom:

I. Népfölkelő tisztül való kijelölésnél általában az „Utasítás a népfölkelésre vonatkozólag a magyar korona országában“ 5. § 86. pontja 3—6 tételeinek határozványai szolgálnak alapul; erre való tekintettel az alább felsorolt föltételek szerint érdemesnek talált egyének közül, a tisztí kijelölésre igényt nyerendnek:

A) Volt tiszték és altiszték.
B) Katonailag kiképezett és ki nem képezett egyéb állampolgárok, kik a népfölkelő tisztképző tanfolyamot megfelelő eredménnyel végzik.

Mindazon állampolgárok tehát, kik tiszték vagy altiszték voltak és népfölkelő tisztékül ajánlati lapokkal még kijelölve nincsenek, a kijelölésre vonatkozó kérelmeket legkésőbb minden év október hó 1-ig azon népfölkelési járásparancsnoksághoz lehetőleg személyesen nyújtás be, melynek területén állandóan tartózkodnak.

Azon állampolgárok részéről pedig, a kiknek a népfölkelő tisztül való kijelölhetés czéljából egy népfölkelő tisztképző tanfolyamot kell elvégezniök (l. fent B) folyamodványaiknak előterjesztésére nézve a II. fejezetben körvonalazott eljárás követendő.

Mindkét rendbeli folyamodványok mellékleteikkel együtt belyegmentesek.

Az érdekeltek általános tájékozásul a következők szolgálnak:

1. A népfölkelő tisztí rendfokozatba való előjegyeztesésre, a törvény értelmében általában csak azon állampolgárok pályázhatnak, kik sem a közös hadsereg (had-tengerészet) és a póttartalék, sem a honvédség vagy a csendőrség kötelékében nem állanak és hadkötelezettségüknek eleget tettek, azaz akik sorozás alá már nem kerülnek, továbbá a pénzügyőrség, vagy az állami erdszet személyzetéhez nem tartoznak és a kik népfölkelő szolgálat alól ideiglenesen fölmentve nincsenek.

2. A kinevezetésnek mellőzhetlen föltételét az említett utasítás 5 ik § ához képest, minden körülmények között a polgári becsület és joggyakorlat teljes élvezete képezi.

3. Minden pályázótól okvetlenül megköveteltetik, hogy a népfölkelő tisztí állás betöltésére szükséges minősültséggel bírjon.

Azon állampolgárok tehát, tiszték vagy altiszték nem voltak, a népfölkelő tiszt állásra csak azon esetben tarthatnak igényt, ha az alább bővebben ismertett népfölkelő tisztképző tanfolyam befejezése után a népfölkelő tisztí kijelölésre alkalmasnak találtak.

4. A pályázás a népfölkelő gyalogság vagy lovas-sághoz történhetik.

A lovas-sághoz pályázóktól különösen megkivántatik, hogy tökéletesen lovagolni tudjanak és a lösmében is jártasak legyenek.

5. Magyarországi pályázóktól a magyar, horvát-szlavonországi illetőségű pályázóktól pedig a horvát nyelvnek szóban és írásban való tökéletes ismerete követeltetik.

6. A kérvények csak azon mérvben vétetnek tekintetbe, amint azt a népfölkelő tisztí szükségletnek fedezése igényli.

7. Minden pályázótól megköveteltetik, hogy általában a tisztí állásnál megkövetelt polgári foglalkozással bírjon, azaz, hogy életfentartásból oly foglalkozásokat nem teljesít, melyek a kézmivességdek vagy szolgák-

vini ex decime Tarczalinensí ministro Reformato Martino Rimaszombathy addixit,“ a miből világos, hogy István, a Sárossy Endre utódainak egyike, a Boeska-féle forradalom alatt sátoralja-ujhelyi. Márton ellenben közel ötven év leteltével tarzali ref. lelkész volt.

Ezeknél sokkal nevezetesebb szerepet játszottak Sámuel a gyulafehérvári collegiumban a XVIII. és János a sárospataki főiskolában a XIX. század első negyedében.

Rimaszombathy Sámuel 1713. szept. 21-én Erdélyben született s 1722—1724. évi időközben a frankfurti akadémiában tanult, a honnan haza kerülván, előbb a szathmári iskolában, majd 1729—1734-ig Székely-Udvarhelyt talált alkalmazást. Pappá 1737-ben ordinálták, miután lelkési hivatalának székhelyén Maros Vásárhelyen, harmadfélévig tanárkodott volna. A halál az 1738 iki pestis alkalmával ragadta el.

Szombathy Sámuel rövid életpályája alatt tíz művet irt, a melyek közül öt nyomtatásban is megjelent. Munkája „Delegé asylorum“ 1724-ben Frankfurtban jelent meg; a többi négy halotti gyászbeszéd volt gróf Bethlen Sámuelé szül. Lázár Mária, Lázár Anna, Bánffy György és Bonyhai Simon György erdélyi ref. püspök felett.

A maros-vásárhelyi evang. ref. collegiumban 1885/6. évi értesítője kegyeletesen emlékezik meg Sámuelünkről.

A sárospataki főiskolának tulajdonképen két Rimaszombathyja volt: András, a ki 1729. szept. 22-én lépett be az akadémiába. 1738-ban a logeusk praesense és könyvtárnok volt, 1741-ben külföldre ment s onnan haza térve Berzétn volt pap. A halál 1745-ben érte utol. A másik János, a nagy polyhistor.

A vezetéknevét már Sámuel pap, hol Rimaszombathynak, hol egyszerűen Szombathynak irta. Legalább így olvastuk a maros vásárhelyi evang. ref. collegium 1885/6. évi értesítőjében. János ellenben, a ki már a magyar falak disztelen, póriás, külömben mint állítják olasz eredetű „Rima“ szót egészen elejtette s úgy tudjuk,

nak tekintett egyének által végeztetnek és hogy egészségileg a csapatszolgálatra alkalmazható legyen.

Ezen általános föltételek mellett a népfölkelő tisztí kijelölést pályázat útján elnyerhetik:

A) Volt tiszték és altiszték közül:

1. Azon volt tiszték és altiszték, kik védkötelezettségük teljesítése után, kényszerítő indok nélkül leköszöntek, illetve elboesítottak és népfölkelési kötelezettségnek alvetve már nincsenek, azonban a népfölkeléshez önként jelentkeznek s előbb viselt tisztí rendfokozatukba, a volt altiszték pedig hadnaggyá előjegyeztesetű óhajtanak.

2. Ugyanily minősültséggel bíró volt tiszték és altiszték, kik koruknál fogva még népfölkelési kötelezettségben állanak és a védkötelezettségük teljesítése után a hadseregből vagy honvédségből kiléptek, illetve elboesítottak és kikről kiváló tulajdonságaik és előbbi katonai szolgálataiknál fogva feltételezhető, hogy mint népfölkelő tiszték is a követelményeknek megfelelői képesek leendnek.

3. Volt altiszték, kik azon honvéd zászlóaljnál, melynek területén tartózkodási helyük fekszik, a népfölkelő tisztí kijelölésre vonatkozó pályázatokat megelőző őszi fegyvergyakorlat alkalmával önként és saját költségükön 6 napi szolgálót teljesítenek és ez alkalmával beigazolják, hogy a szolgálati nyelven vezényelni képesek: a népfölkelő tisztí kijelölésnél az altiszték között elsőbségben részesülnek.

4. Népfölkelő tisztül kijelölt volt tiszték és altiszték, a honvédség őszi fegyvergyakorlatain önként és saját költségükön résztvehetnek: ez alkalmával, valamint a 6 napi szolgálót teljesítése alkalmával is, a II. 4. p. alatti kedvezményekben és ha kívánják, kinestári beszal-lásolásban is részesülnek.

B) Egyéb állampolgárok közül:

Azon rendfokozat nélküli volt katonák, vagy pedig katonailag ki nem képezett egyének, kik a fentebb általános felsorolt követelményeknek megfelelnek és a kik a hadkötelezettségüknek is eleget tettek, azaz a kik sorozás alá már nem kerülnek és kiváló feddhetlen jellem, hazafias érzület és magatartás folytán köztisztviselőben részesülnek. népfölkelő tisztí kijelölés elnyerhetése czéljából megelőzőleg egy népfölkelő tisztképző-tanfolyamra jelentkezhetnek.

A ki ezek közül a népfölkelő tisztképző-tanfolyamot megfelelő eredménnyel végzi és az illető tanfolyam zárvizsgáit megtartó bizottság által is tisztí állásra alkalmasnak találtatik a népfölkeléshez, egy bizonyos sorrend szerint hadnaggyá fog kijelöltetni. A kik közülök további kikézésük czéljából, a tanfolyam elvégzése után következő öt év alatt kétszer a honvédség őszi fegyvergyakorlatain önként és saját költségükön részt vesznek, a lovasságbeliek pedig ezenfelül egy ízben ápril hó 14. től 30-ig egy honvéd huszárszáddal tisztbelyettesi szolgálatot önként teljesítenek, a népfölkelő hadnaggyi kijelölésnél és kinevezésnél mindig elsőbségben részesülnek.

Ezen gyakorlatok alkalmával az illetők a II. 4. pont alatti kedvezményekben és ha kívánják, kinestári beszal-lásolásban is részesülnek. (Vége következik.)

Értesítés és meghívás.

A rimaszombati alsófoku ipariskolában, az 1887/8-ik tanévet bezáró nyilvános zárvizsgák folyó évi junius hó 3-án d. u. 2 órától 5-ig, a községi iskola tantermeiben fognak megtartatni: — ugyanez alkalommal az iparos tanulók kiállítása is megtekinthető, — melyre a n. é. közönséget tisztetettel meghívja.

Az igazgatóság.

A RIMASZOMBATI EGYESÜLT PROT. FŐGYMNASIUMBAN

1888. év junius 11—27. napján tartandó

VIZSGÁLATOK SORRENDJE:

- Junius 11-én (hétfőn) d. e. 8 órától Vallás I. oszt. — Számítan rajz, geom. 2. oszt. — Magyar 3. oszt. — Vallás (ág. ev.) 7. Junius 11-én (hétfőn) d. u. 2 órától: Német 4. oszt. — Német, magyar 5. oszt. — Német, magyar 6. oszt.
- Junius 12-én (kedden) d. e. 8 órától: Földrajz 1. oszt. — Földrajz, vallás 2. oszt. — Történelem 3. oszt. — Magyar, mathesis 7. oszt.
- Junius 12-én (kedden) d. u. 2 órától: Magyar, rajz, geom. 4. oszt. — Történelem, mathesis 5. oszt. — Természetrájz 6.

a legújabb időkhig csak ezen egyszerű családnevet használták rokonai is.

Szombathy János 1749. okt. 5-én Rima-Szombatban született, 1783—1823. azaz negyvenesztendeig volt tanár Sáros-Patakon. 1795-ben ő volt az, a ki a főiskola részére a Beleznai könyvtárat átvette, azonul lelke annak, ő czímtárta ő gyűjtött mindenfelé, felkereste a szegény ref. papok és tanítók könyvtárat s már 1790-ben 170 különféle ritka és nagybecsű művet kebelezett be a XVI. és XVII. századból.

Szombathy János nagy volt mint történetíró, geographus, bölesész, ugy mint jogtudományi és irodalomtörténet író, de különösen mint szerző volt mint könyvtárnok, ugy, hogy Toldy Ferencnek nemesak tiszteletét, de esudalkozását kellette fel, midőn egy alkalmmal a sárospataki főiskolában a könyvtár fölött szemlélt tartott.

Szombathyt a könyvtárnoki állásban 1823—1855-ig Somosi János követte: ugyanazokon a nyomokon, melyeket előtte a nagy polhistor taposott. Erdemei kellőképen mai napig sinessenek méltányolva.

Végre Rimaszombati Baraczy Gerőről kell megemlékeznünk. A „Budapesti Hírlap“ 1883. évi 87. száma hozott felőle egy tárczaezikket Hajnóczy Lajos tollából, a ki úgy állítja az olvasó elé őt, mintha Baraczy Gerő, az a rejtélyes ember, Johnston Buttler plenipotentiarius, a lengyel Saphica herezeg agense, Kossuth bizalmas embere, Beaconsfield lord diplomatiai küldöttje s Alekó basa titkára lett volna.

Baraczy szerintünk a Rimaszombati előnevet csak megkülönböztetésül de nem törvényesen vehette fel, s ez előtt öt évvel Kairóban halt meg.

Hogy egy Rimaszombatból oda került család ez időtájban Kairóban csakugyan élt, magunk is emlékeznünk; de a nevét eltejeztették. E tisztelt hírlap olvasói minden bizonytal fognak erre reflectálni.

Findura Imre.

3. Junius 13-án (szerdán) d. e. 8 órától: Szántan 1. oszt. — Német 3. oszt. — Görög, német 7. oszt. — Történelem, mathesis 4. oszt.
- Junius 13-án (szerdán) d. u. 2 órától: Magyar 2. oszt. — Görög 5. oszt. Vallás, mathesis 6. oszt.
4. Junius 14-én (esütörtök) d. e. 8 órától: Rajz, geom. 1. oszt. — Latin 3. oszt. — Latin és pol. földrajz 7. oszt.
- Junius 14-én (esütörtök) d. u. 2 órától: Latin 4. oszt. — Természettudomány, vallás 5. oszt.
5. Junius 15-én (péntek) d. e. 8 órától: Magyar 1. oszt. — Latin 2. oszt. — Szántan 3. oszt.
- Junius 15-én (péntek) d. u. 2 órától: Vallás 3-4. oszt. (ev. ref és ev. ág. hitvallásnak) — Fizika 7. oszt. — Görög 6. oszt.
6. Junius 16-án (szombat) d. e. 8 órától: Latin 1. oszt. — Phys. földrajz, rajz, geom. 3. oszt. — Ásványtan 4. oszt.
7. Junius 18-án (hétfő) d. e. 8 órától: Latin 5. oszt. — Történelem 6. oszt.
- Junius 18-án (hétfő) d. u. 3 órától: Latin 6. oszt.
8. Junius 20-án (szerdán) d. e. 8 órától: Nyilvános kövizsgálat a VII., VI., V., IV. osztályokban.
- Junius 20-án (szerdán) d. u. 2 órától: Nyilvános kövizsgálat a III., II., I. osztályokban.
9. Junius 22-én (pénteken) d. e. 8 órától estig: Szóbeli érettségi vizsgálat.
10. Junius 26. és 27-én magántanulók vizsgái.
- Rimaszombat, 1888 június hó 3-án.

Az igazgatóság.

Hírek és vegyesek.

A rimaszombati községi iskolások május 26-án tartotta alakuló gyűlését, melynek érdekesebb adatai a következők: Elnökké újjalagmél. Dapsy Vilmos ny. kuriai bíró választott meg; alelnökké Nagy Ferenc városi főjegyző, gondnokul Tóth József népbanki pénztáros, jegyzővé Paál Gyula közs. isk. tanító. A számvizsgáló bizottság felhívatik, hogy a közs. iskola múlt évi számadását vizsgálja meg s arról a jövő gyűlésen jelentést terjesszen elő. Tudomásul vétették a kir. tanfelügyelőnek intézkedése a más községebe költözött tankötelesek iskolalátogatására vonatkozólag. Törköly József igazgató jelelti, hogy néhai Rákóczi Györgyné az iskolai könyvtár gyarapítására végrendeletileg 30 forintot hagyományozott. — Ezután az évről évi vizsgák sorrendje következőleg állapított meg:

- Junius 20-án délelőtt vallásvizsga minden felekezetnek.
- Junius 20-án délután a I. oszt. vizsgája, ennek bevégeztével tornászati és gazdaságtani vizsga.
- Junius 21-én délelőtt a II. oszt. vizsgája.
- Junius 21-én délután a III. oszt. vizsgája.
- Junius 22-én délelőtt a IV. oszt. vizsgája.
- Junius 22-én délután az V.—VI. oszt. vizsgája minden tantárgyból.

Czékus István evang. püspök május hó 28-án Brassóba érkezett, hogy hivatalos körútját megtegye az erdélyi magy. ev. hitközségek között. A megye határára küldött ment a püspök elé Rombauer reáliskolai igazgató vezetésére, a pálya udvarát pedig díszes közönség lepte el. A vonat megérkezésekor a jelen levő közönség lelkes éljenésekben tört ki, melynek csillapulta után Moór főesperes üdvözölte a püspököt. A püspök szívesen válasza után megtörtént a bevonulás a zászlókkal felszerelt városba. Deresty. Hétfalu csángósága nagyszámú volt a fogadtatáson képviselve. Brassó magyarsága lelkesen fogadta a püspököt, ki 14 napig fog ott időzni. Minden faluban díszes fogadtatást rendeznek a püspök tiszteletére, ki Erdélyből való visszatúzása után városunkat is megfogja látogatni, hogy itt az egy. prot. főgymn. érettségi vizsgálatain elnököljön.

Megdöbentő szerencsétlenség történt május 29. Miskolcon. Kun Bertalan ref. püspök ő méltóságának köztiszteletben és szeretetben álló neje egyik vállát és vállperezét eltörte. Reggel ugyanis a nevezett urnó kocsi utat, hogy a szállóban munkáit megtekintse; utközben egy másik kocsival találkozott és kitérés közben az övé felfordult, mikor is a bennülő urhölgy oly szerencsétlenül esett ki, hogy lába és vállperezét eltört. Legőszintébb részvétünket nyilváníttuk e súlyos szerencsétlenségben, kívánva, hogy a teljes javulás mielőbb bekövetkezzék.

Tompa Mihály szobrára Szombathy László III. éves tanító jelölt Sárospatakról 4 forintot küldött Dr. Veres Samu elnök kezéhez, mely összeg a szoboralaphoz esatoltatván, köszönettel nyilvánosan nyugtáztatik.

A tiszolci magyar előadásra folynak az előkészületek. A dalegyesület tagjaiból számosan csatlakoznak mások is, úgy, hogy a kirándulók körülbelül 30-40-en lehetnek, kik jun. 9-én egy minden tekintetben élvezetesnek ígérkező s e mellett hazafias multságban részt vesznek.

A tiszolci műkedvelő-társulat a rimaszombati dalegylet szives közreműködésével folyó 1888. évi június hó 9-én, a városi vendéglő nagy termében felállított állandó színpadon, a tiszolci magyar casinó javára színelőadást és dalestélyt rendez, melyre a nagyérdemű közönség tisztelettel meghívatik. Műsorozat: I. szakasz „A nyolcadik pont.” Vigjáték egy felvonásban, — II. szakasz: „A házasság politikája. Vigjáték egy felvonásban. A két színdarab utáni dalokat a rimaszombati dalárda fogja közkedveltségű dalokkal betölteni. Előadás után táncestély. Kezdeté 8 órakor. Helyárak: első hely 1 frt, második hely 80 kr., álló hely 50 kr. A táncestélyre belépti jegy 60 kr. Jegyek előre válthatók Botka Imre ur gyógytárában. Szállás és előfogatokról az elnökség készséggel gondoskodik.

Tavaszi multságok Ma, folyó hó 3-án a rimaszombati iparos segédek önképző- és beteg segélyező egylete jótékony célú tavaszi táncmultságot rendez. — A táncmultság a „Széchenyi kert”-ben délután 3 órakor veszi kezdetét, kellemetlen idő esetén folyó hó 10-ikén lesz megtartva. Belépti díj 30 kr. — Ugyan ez nap lesz megtartva. Tamásfalván, a ottani kisdudoró intézet növendékeinek is a tavaszi multságja. Belépti díj 20 kr. — A rimaszombati eath. elemi iskola tavaszi táncvizsgálma, mely egyike szokott lenni a legjobbaknak 7-én tartatik meg a közeli szabadkai erdőben. A közeledőre, mely évek során át, számtalan kellemes nyújtott szórakozást, már megkezdődtek az aláírások. — Remélni lehet, hogy miként a múltban, úgy most is, fényesen fog sikerülni, e népesnek ígérkező táncmultság.

Rimaszombat haladása E cím alatt állandó rovatot nyithatnánk lapunkban, mert minden héten feltudnánk

jegyezni valami olyas dolgot, mely valamely téren városunk előrehaladását jelzi. A közelebbi napokban megérkeztek a gránit kockakövek, melyekkel a Temető-utca hátramaradt része s a főtér fog új gyalogjáróval elláttatni. A munkálatok e héten már annyira haladtak, hogy jelenleg már a főtéren dolgoznak.

A kurinci gazdasági iskola majálisán múlt hó 27. szép számú közönség vett részt; az idő is elég szép volt, bár estefelé kevés időre a felhőket is igénybe kellett venni. Különösen a vidék volt inkább képviselve, míg a rimaszombatiak közül a szépnem, talán a helyiség távolága miatt, nagyrészen távol maradt. Az intézet ifjusága kitünő izlést tanusított úgy az erdei, mint a tanyatánc-hely felkészítésében; táncrendjük művészi kompozitio s a számos lampionnal felékesített perron távolról pompás látványt nyújtott, — hova este 7 óra után fáklyafény mellett vonult be az erdőn mulató közönség. A majális éjjel 12 óra tájban végződött, melyről már másodszor konstatálhatjuk a sikert s reméljük, hogy e lassanként jó hírre vergődő multság jövőre a mostainál is nagyobb közönséget fog vonzani derék gazdaságnak körébe.

A kik a lovak közé buktak Sulyos baleset érte a lefolyt hét elején K. Gy. és V. J. helybeli timár mestereket. A rimaszécsi vásárról jövet, fuvarosukat bevárando, a jánosi-utczában állítottak meg lovaikat, melyek mitől, mitől nem, megbokrosodtak, gyors futásnak erve magok közé rántották a kocsi ülőket. K. Gy.-nak bal-karja szenvedett sérülést, s arczáról surolódott le a bőr; míg V. J. kinn a koci kerekéi is keresztül gázoltak, koponya esontja hasadt meg, s lábszárai szenvedtek kisebb-nagyobb sérüléseket. — K. Gy. már felépült, V. J. azonban, még mindig orvosi gyógykezelés alatt áll.

Összeuzta az ütköző. Múlt hó 27-ik napján borzalmas jelenet játszódott le a bánrévei vasuti állomásnál. — Kedves János vasuti munkás a megérkezett vonat után, egy máhás kocsit akart ragasztani, e közben oly szerencsétlen álláspontot foglalt el, hogy az álló koci és a szembe jövő vonat ütközője közé került, mely derékát találva, oly erősen szorította össze, hogy pár percnyi kínos fájdalom után szörnyet halt. — A szerencsétlen ember három gyermeket hagyott maga után.

Tűz Rozsnyón. Május 30-án reggeli 6 órakor rémes tűz lárma riasztotta fel Rozsnyó város lakosságát. Fábrly Károly kereskedőnek az udvarban levő raktárja, — mely telve volt mindennemű áruzekekkel, s nagy mennyiségű kőolajjal is, — gyuladt ki. A helyszínen megjelent tűzoltók, habár két órai nehéz küzdelem után a tűz tovább terjedésének gátat vetettek, mindazon által a raktárban levő árúk nagy része a pusztító elem áldozatává lett. A kár jelentékeny.

Dohányzók gyászja. A megdrágult szivarok nagy mozgalmat idéztek elő az egész országban. Azt hittük, hogy a főváros közönsége egykedvűen fogja fogadni az árfelemelést. — De a ma érkezett hírlapok ellenkezőről beszélnek. Úgy leszünk azonban ezzel is mint sok igazgató politikai hírellel, melyek hirtelen lángra lobbantják a polgárokat, de azután a mindennapi élet egyéb küzdelmei elfelejtetik a méltatlankodást. Nemsokára egészen természetesnek találjuk a dohány és szivar monopolium újabb árfolyamatát. De hogy fog-e a magas kormányzat hasznát hajtani az még a jövő titka, mert sok ember tette föl magában, hogy lemond a dohányzásról.

Egy új gyógyhely Alsó Ausztriában. A gyógy-és fürdő-idegy kezdete arra indit bennünket, hogy a közönség figyelmét a Hainfeld mellett újonnan keletkezett „Salzbach-Kleinzell” nevű gyógyhelyre felhívjuk. Tulajdonképen „kis Carlsbadnak” kellene nevezni e gyógyhelyet, tekintettel az ott található gyógyforrásokra, melyeknek hatása egyenlő a karlsbadi, marienbadi és frauensbadiakéval, sőt azokat speciális kóralakok tekintetében még felül is mulja. Ezen kívül még az az előnye is van a fürdőnek, hogy nagyon közel fekszik Bécshez, árai minden tekintetben rendkívül mérsékelték, úgy, hogy az ott való tartózkodás föltötte olcsó. Salzbach Kleinzell mindennel bir, amivel egy modern gyógyhelynek birnia kell. Ozondus enyhe levegővel, kitünő és kényelmes lakásokkal az ottani gyönyörű nyaralókban, finom éttermmel, mely az azelőtt Bécsben elsőrangú szakács híreben állott May Ede szerb királyi szakács vezetése alatt áll, továbbá közel fekvő fehérvassal, gyönyörű arnyasligetekkel és sétáttakkal, kiránduló helyekkel, uszodával, egész +20° R. ásványvízfürdővel, melegvíz és kádfürdővel. Szóval mindenről gondoskodva van, amit a fürdő egészséges és beteg látogatója csak kívánhat, mely utóbbiak még a folyton jelenlevő fürdőorvos tanácsát is igénybe vehetik. Nem szenved kétséget, hogy Salzbach-Kleinzell rövid idő alatt a legkeresettebb gyógyhelyek egyike lesz. A közelebbi felvilágosítást ohajtók azt szívesen megkapják, ha a fürdőkezeléshez (Währing, Bécs mellett, Zimmermannsgasse 10) fordulnak, hol a fürdővel behatóbban foglalkozó prospektusokat is kaphatnak.

Nyilvános számadás. A rimaszombati m. kir. földműves iskola növendékei által f. hó 17-én megtartott tavaszi táncvizgálat, a következő eredményt mutatták: Az összes bevétel 194 frt 22 kr. Felül fizettek a melyért a rendezőség az ifjuság nevében a leghálásabb köszönetet fejezi ki a következők: Alexay István (Simonyi) 3 frt. Faecsinay József (Dúsa) 3 frt. Palkovits Ferenc (Besztercebánya) 3 frt. N. N. 3 frt. Többen 5 frt 82 kr. Dr. Löcherer Tamás 2 frt. Dr. Klekner Alajos (Kassa) 1 frt. Flaskó György (Feled) 1 frt. Sándor Béla (Feled) 1 frt. Lenkey J. (János) 1 frt. Stolz M. 1 frt. Minka Károly (Rbánya) 1 frt. Csathó J. (János) 1 frt. Bodroghközy Zoltán 1 frt. Badinyi Gyula 1 frt. Gömör Ede 1 frt. Oswald Fr. 1 frt. Rakottyai D. 1 frt. Adam Ottmár 50 kr. K. J. 20 kr. és egy fogadástétel 20 kr.

Assicurazioni Generali. E társaság részvényesei közgyűlését f. e. május hó 1-én tartották meg Triestben, midőn betérjessztették az 1887. évi mérleget. — A jelzőügylet kivételével az magában foglalja az összes üzletágak eredményeit. — Ha tekintetbe vesszük, hogy a lefolyt évben a politikai láthatart folytonosan sötét fellegek borították és hogy a gazdasági viszonyok is különösen kedvezőtlenek valának, tehát azokat a körülményeket, melyeknek befolyása alól magát egyetlen egy biztosító-intézet sem vonhatja ki, az üzleti év végeredményét, habár az nem üti is meg az előbbi évek mértékét, mégis kielégítőnek kell tartanunk és benne annak újabb bizonyítékát találjuk, hogy mily szilárd alapon áll e társaság és hogy mily kiválóan van igazgatva. — Az előtünk fekvő számadási jelentés mint rendesen számos kimutattással és táblázattal van ellátva, melyek az összes üzletek,

de különösen az életbiztosítási üzlet menetét és fejlődését világos képen tartják szemünk elé, s örömmel látjuk azokból, hogy az üzleti ág folytonosan halad előre. minek világos bizonyítékául szolgál, hogy a lefolyt évben 16 907 285 frtnyi összeg erejéig kötöttett új biztosítás, melylyel az 1887. évi december hó 31-én érvényben volt tőkebiztosítások összege 105 782 853 frtra emelkedett. — Ezt a kedvező eredményt különösen az igen méltányos biztosítási feltételeknek és a tartalékok folytonos gyarapításának róhatjuk fel. A tartalékok 30 428 271 frt 32 krnyi tetemes összeget értek el és nem csak arra szolgálunk hogy biztosítsák a hatalmas társaság pénzügyi helyzetét, hanem arra is kiváló befolyással vannak, hogy a közönségben fokoztassák a társaság iránt a bizalom, melyet az több mint félszázados hasznos működése által már különben is nagy mérvben nyert meg. — Szükségtelen, hogy dícséretekkel halmozzuk el a társaság igazgatóságát, sokkal érdekesebben szólnunk magok a színek, melyek annak jótékony befolyását tanusítják abban, hogy az Assicurazioni Generali kártérítésekben biztosított feleinek az 1887. évben 10 099 647 frtot, alapítása óta pedig 207 379 802 frt 20 krt fizetett ki tehát oly tetemes összeget, a minőt, bátran mondhatjuk, a szárazföldnek egyetlen egy biztosító-intézete sem mutathat fel. — Miután a készpénztartalékok 1 914 658 frt 54 kr. tekintélyes összeggel szaporítottak, tiszta nyereségül 705 633, frt 6 kr. maradt meg, melyből minden egyes részvényre 106 frt aranyban, vagy 265 frankjut osztalékul.

CSARNOK.

Thurzó Imre.

(Bethlenfalvi gróf Thurzó Imre, írta Kubinyi Miklós. Budapest, 1888. A „Magyar Történelmi-Eletrajzok” című vállalatban.)

A Magyar-Történelmi-Társulat fíradhatatlanul munkálkodik hazánk multjának felderítésén. Rendes havi felolvasásai, évi kirándulásai s kiadványai által munkásságának eredményét a mivel nagy közönséggel is megismertetni kívánja, hogy minél szélesebb körben felkeltse multunk iránt az érdeklődést s terjessze annak ismeretét. E cél könnyebb elérése végett alapítá 4 év előtt „Magyar-Történelmi-Eletrajzok” című vállalatát, melyben multunk jeleséinek az újabb kutatások alapján lehetőleg kimerítő eletrajzait adja ki kellemes, élvezhető előadásban, díszes és gazdag illusztrációkkal, főleg a mivel közönségszámja. Eddig megjelentek Anjou Mária királyné, Csömöri Zay Ferenc, Széchy Mária, Forgách Zsuzsanna, Pázmány Péter, Kún (IV). László király, Rákóczy Zsigmond, Bekés Gáspár, Beldi Pál, Bedegi Nyári Krisztina és Thurzó Imre eletrajzai, jelenleg pedig folyamatosan van Thököly Imre. Ezzel Thurzó Imreét ohajtom rövid kivonatban bemutatni.

Thurzó Imre, a híres Th. György nádor s a hazai protestantizmus egyik vezérférfiának és Czóbor Erzsébetnek fia, született 1598. szeptember 11-én Bitsén, Trencsénmegyében. Hét leánytestvér mellett egyetlen fia lévén, kiváló gondozás s nevelésben részesült. Atyja már korán szívűbe esepetgette a hazaszeretetet és a protestans szellemet. Tanulmányait előbb a szülei háznál, utóbb Németország legkitünőbb prot. egyetemén, Wittembergben végezte. Már itthon is más hazai tanerők mellett, egy wittenbergi tanár, a tudós Spieglér Jeremiás volt nevelője. Az ő felügyelete alatt utazott 17 éves korában Wittembergbe, Prágán és Drázdán át, a hol atyja hírnevét ismerő előkelő férfiak kitüntetéssel fogadták s a nevezetességeket megszemlélte. Megérkezése a kis egyetemi városba valóságos esemény volt. Atyja hírneve, tanárainak hozott gazdag ajándékai, de saját fellépése által is, bár kezdetben a német nyelvben való járatlanság s idegenszerű öltözete némi kellemetlenséget okoztak is neki, csakhamar általános tiszteletet nyert. Történt, hogy ottléte 3 ik havában „az egyetem igazgatójává” választották meg, a mely kitüntetésben német egyetemen igen kevés magyar ifju részesült. Szerzőnk igen érdeklében írja le a wittenbergi egyetemi életet, valamint általában a hazai főiri gyermekek azonkori nevelési s oktatási rendszerét. A komoly tanulmányok mellett Thurzó Imre sem vetette meg a társas összejöveteleket, a mit eléggé bizonyít 10 és fél havi wittenbergi tartózkodásáról felmaradt költségjegyzéke, melyben „ruházat és zselpénz” címűen 1000 frt „az egyetem megvendégelése” címűen 232 frt szerepel, összes költsége pedig 5000 frtra tehető, mely összeg a mai pénzérték s pénzügyviszonyok közt Acsády Ignác történelmszünk számítása szerint 37500 frtnak felel meg.

Az ifju Thurzó nagyobb kirándulást is tervezett Hamburgba, ez azonban atyjának egyre súlyosbodó közsénybaja miatt elmaradt, sőt emiatt a tanév bezárta előtt volt kénytelen haza térni.

Hazajövelele volt atyjának utolsó öröme, ki már érezvén élete végét, folyton maga körül tartá őt, hogy vele tölthesse meg hátralevő napjait. Halála 1616. karácsony ünnepén be is következett. Holttestét a kor szokása szerint csak közel két hó mulva temették el Bitsén nagy fényvel, az ország legjelesebb családainak részvete mellett.

Thurzó Imre mindjárt átvette a családot illető árva örökös főispáni méltóságot, valamint atyja végrendelete értelmében az egész vagyont, u. m. Bitsé, Lietava, Hriesó, Árva és Tokaj várát a hozzájuk tartozó uradalmakkal, de oly kikötéssel, hogy azok haszonélvezete anyját illette, míg él. A 7 leánytestvért pedig a kiházatisáson kívül 10—10 ezer frt illette, a mely összeg az elhunyt nádor tárházaiban aranyokban készen találtatott.

Az 1617. év nyarát az így önállóvá lett ifju Thurzó birtokai átvételével töltötte, mit Trencsén s Árva megyékben elintézve, az őszön Tokajba utazott. Innen kirándulást tett Kisvárdára a hős Nyáry Pál özvegyéhez, kinek bájos ifju leánya, Krisztina felkelté szíveben azon édes érzelmek, mely szívet örökre hozzá bilinesel. Ez utjáról irt naplójában így kiált fel: „Jézus, örök jóságod és kegyelmedért enged, hogy az egészség, melyet itt kötöttem, boldog lehessen!” A házasság egy év mulva csakugyan megkötött.

Még ez év őszén nagy ünnepélyvel ülte meg Thurzó a reformáció százados évfordulóját, mely hatalmas tüntetés volt a megindult ellenreformáció ellen. Valoszinű, hogy ennek főbajnoka, Pázmány Péter Thurzót is megkísérlé visszatéríteni, de sikertelenül. Thurzó ünnepélye az udvarra nézve annál kellemetlenebb volt, mert II. Mátyás Ferdinánd főherceget ép ez időben

